

بازی های رسمی، جنبه های پیچیده تر بازی در این سطح هستند. در بازی های رقابتی که قوانین کم و ساده دارند، تمرکز روی مسافت، سرعت و تعداد بیشتر است.

ج) بازی های سطح سه یا بازی های هدایت شده

این بازی ها از جنبه های پیچیده تر بازی های سطح دو ساخته می شوند. در این فعالیت ها، قوانین و راهبردهای بازی اهمیت بسیار بیشتری دارند و در اجرای بازی ها، استفاده ی معنی دار و هدف دار از مهارت ها ضروری است. بازی بسکتبال در یک نیمه ی زمین یا فوتبال شش نفره در یک نیمه، نمونه هایی از بازی های سطح سه هستند. بازی های سطح سه برای دانش آموزان سال های آخر ابتدایی و دوره ی راهنمایی مفیدند و جذابیت های خاصی برای کودکان این سنین دارند.

د) بازی های سطح چهار یا بازی های رسمی

بازی های این سطح شامل بازی های رسمی است که در سراسر دنیا انجام می شوند. این بازی ها به ورزش های تیمی، ورزش های دونفره و ورزش های انفرادی تقسیم می شوند. با این حال، گاهی آن ها را براساس امکانات مورد استفاده (ورزش های زمینی و ورزش های آبی)، نوع تعامل تیم (ورزش های تماسی، ورزش های غیرتماسی و ورزش های ضربه ای) و وسایل مورد استفاده (ورزش های راکتی و ورزش های توپی) تقسیم می کنند. ورزش های رسمی در برنامه ی تربیت بدنی مدارس ابتدایی جایگاهی

مهم خود را در رشد دانش آموزان ایفا کنند، معلمان باید به نکات زیر توجه کنند:

۱. شرکت همه ی دانش آموزان در بازی همه ی کودکان باید در بازی حضور و نقش فعال داشته باشند و در حداکثر زمان در بازی فعالیت کنند. دانش آموزان باید احساس کنند که مشارکت ارزشمندی در بازی دارند.

ندارند. این بازی ها برای دانش آموزانی مناسب اند که در سطوح پیشرفته ی یادگیری مهارت های حرکتی هستند. در به کارگیری بازی های متناسب با رشد در برنامه ی تربیت بدنی مدارس، برای این که بازی ها به اهداف از پیش برنامه ریزی شده برسند و نقش

● علاقه‌ی کودک به بازی امری فطری است که علاوه بر رشد جسمانی و حرکتی، رشد عاطفی و اجتماعی او را در پی دارد

● بازی و فعالیت بدنی نقش مهمی در رشد و تکامل ادراکی کودکان دارد

۳. افزایش رفتارهای مثبت اجتماعی در بازی

در خلال انجام بازی، جنبه‌های متعددی از رفتارهای هیجانی و اجتماعی کودکان رشد می‌یابند. در یک جو مثبت بازی، کودکان باید تلاش دیگران را مورد تشویق و حمایت قرار دهند. طنین صدای آن‌ها باید برای دیگران مثبت و تربیت‌کننده باشد. پاسخ به نتیجه‌ی بازی نیز باید مثبت باشد. مخالفت یا مقاومت کودک در مقابل قوانین بازی ممکن است نشان‌دهنده‌ی این نکته باشد که بازی بسیار پیچیده است یا متناسب با مرحله‌ی رشد حرکتی یا مهارتی دانش‌آموز نیست.

۴. روان و جاری بودن بازی

اندازه‌گیری این جنبه از بازی گاهی ذهنی است، اما اگر بازی مداوم به نظر برسد و توقف در آن کم باشد، می‌توان گفت آن بازی روان است. برای مثال، اگر توپ به خارج از زمین برود، آیا کودکان می‌توانند به سرعت برگردند، خود را تطبیق دهند و بدون مشکل بازی را دوباره شروع کنند؟

۵. ایمنی بازی

ایمنی جسمانی یکی از جنبه‌های ایمنی است. آیا فضای کافی برای بازی ایمن وجود دارد؟ آیا مسیر حرکت ایمن است؟ الگوی حرکت نباید برخورد با دیگران را ایجاد کند. آیا وسایل از نظر وزن و بافت مناسب هستند؟ زمانی که بازیکنان به هدف ضربه می‌زنند، آیا

نسبت به الگوی حرکتی خود در موقعیت ایمن قرار دارند؟

ایمنی هیجانی جنبه‌ی دیگر ایمنی است. آیا کودک در خلال بازی انتخاب می‌شود؟ آیا کودکان از نظر رشدی، برای سطح رقابت موجود در بازی آمادگی دارند؟

۶. رخ دادن یادگیری

برای تعیین این که آیا کودکان یاد می‌گیرند یا خیر، معلمان باید قبل از درس به دقت اهداف بازی را سازمان دهند. آن‌ها باید از طریق ارزیابی رسمی یا غیررسمی، تعیین کنند که آیا کودکان به اهداف درس رسیده‌اند یا نه. مشاهده‌ی معلم، رایج‌ترین روش ارزیابی عملکرد حرکتی کودکان در خلال بازی است، جنبه‌های دیگر بازی، شامل اجرای مهارت و استفاده از راهبردها یا تاکتیک‌های بازی نیز باید در ارزیابی مورد توجه قرار گیرد.

به طور کلی، بازی‌ها نقش مهمی در رشد کودکان دارند. اما در انتخاب بازی‌ها برای گروه‌های گوناگون سنی کودکان، باید از بازی‌های متناسب با رشد آن‌ها استفاده کرد. استفاده از روش‌های ساده‌سازی مهارت‌ها در بازی، ایجاد تنوع در بازی، مشارکت کودکان در طراحی و انتخاب بازی و تغییر و تعدیل در زمین، وسایل و مقررات متناسب با مرحله‌ی رشدی کودکان، از جمله نکاتی است که معلمان تربیت بدنی باید به آن‌ها توجه ویژه داشته باشند.

۲. رقابت موفقیت‌آمیز همه‌ی

دانش‌آموزان در بازی

در خلال بازی، معلم باید کودکان را مشاهده کند و ببیند که آیا آن‌ها قادر به استفاده از راهبردها و مهارت‌های حرکتی مورد نیاز برای اجرای موفق بازی هستند یا نه. برای مثال، آیا می‌توانند به فضای باز حرکت کنند. مهارت‌های ترکیبی را اجرا کنند (مثال پرتاب کردن و گرفتن) و در حین حرکت تغییر مسیر دهند؟

آموزشی

نویسنده:
مونا پارسون
 کالج النوی، کارولینای شمالی
 مترجم:
جواد آزمون
 دانشجوی دکتری مدیریت و
 برنامه ریزی
 در تربیت بدنی و ورزش
 دانشگاه تربیت معلم تهران

اشتیاق یا جدیت معلم در کارش، به عنوان رفتار معلمی برجسته تعریف شده است که یادگیری دانش آموزان را تحت تأثیر قرار می دهد [کارلیس و فیلیپس، ۱۹۸۴]. اگرچه تعیین و تشخیص اشتیاق، کار مشکلی است، با این حال نمایش آن توسط معلمان اهمیت دارد. اشتیاق علاوه بر یادگیری، نگرش دانش آموزان را نیز تحت تأثیر قرار می دهد [کاروسو، ۱۹۸۲]. اعمال مهم دیگری نیز وجود دارند (مثل دادن بازخورد مناسب) که معلمان تربیت بدنی باید آن ها را نیز به نمایش بگذارند تا این که معلمان مؤثر تلقی شوند. ترکیبی از سطوح بالایی از اشتیاق، زمان بندی درست و ارائه ی بازخورد مناسب در کلاس درس

بر اطلاعاتی در خصوص نحوه ی عملکردشان باشد. معلمان که از جدیت و اشتیاق بیشتری برخوردارند، زمان بیشتری برای کارشان و ارائه ی بازخوردهای مثبت به عملکرد می گذارند [کارلیس و فیلیپس، ۱۹۸۴]. انواع متنوعی از بازخورد وجود دارند که این مقاله به معرفی دو نوع توصیفی و تجویزی آن ها می پردازد. چرا اشتیاق به کار و ارائه ی بازخورد خیلی مهم هستند؟ چه ارتباطی بین این دو مفهوم وجود دارد؟ اظهار و ارائه ی هر دوی آن ها از طرف معلم، به دانش آموزان توانایی مضاعفی برای یادگیری می دهد. برای معلمان تربیت بدنی، ترکیب اشتیاق و بازخورد حکم معجون را برای پیروزی

باشد، به آن پاسخ بدهند. در ادامه، با برخی از شیوه هایی که احتمالاً قادر به ارتقا و افزایش اشتیاق هستند، آشنا خواهید شد.

رفتارهای مشتاقانه ی معلم

تغییر لحن صحبت کردن:
 گوش کردن به صحبت های کسی که بکنواخت و بدون تغییر در لحن خود، صحبت می کند، کسل کننده است. هنگام صحبت کردن لحن خود را با کم و زیاد یا کوتاه و بلند کردن تغییر دهید. گفته شده که تنوع چاشنی زندگی است و تغییر تن صدا نیز کمک می کند، توجه شنوندگان جلب شود. اگر می خواهید صحبتی مهیج داشته باشید، تن صدای خود

تربیت بدنی می تواند، فرصت های مناسب تری برای یادگیری دانش آموزان به وجود آورد. احتمالاً دانش آموزان در دو حالت، پیشرفتشان را در یادگیری مهارت های جسمانی، به طور واقعی تر نشان خواهند داد:
 ۱. وقتی که شاهد جدیت و اشتیاق بیشتری از سوی معلمشان باشند.
 ۲. دریافت بازخوردی که مشتمل

و موفقیت دارد.
مشخصه های آموزش مشتاقانه
 رفتارهای کلامی و غیرکلامی مثبتی که در واقع نمایانگر نگرش درونی معلم هستند و وی آن ها را در قبال دانش آموزان از خود بروز می دهد، از جمله رفتارهای مبین اشتیاق اند. دانش آموزان قادرند، این نگرش معلم را دریافت کنند و به روشی که برای یادگیریشان سودمند

را کم کم بلند کنید.
 بهره گیری از چشم ها برای ایجاد هیجان و برانگیختگی در تدریس: برای داشتن تدریسی سودمند می توان از حالات متفاوت چشم ها و ابروها استفاده کرد. مثلاً برای نشان دادن توجه و تعجب خود، چشم های خود را بیشتر باز کنید یا این که ابروهایتان را بالا ببرید و یا برای نشان دادن علاقه ی خود نسبت به آن چه که

دانش آموزان انجام می دهند، به طور مستقیم آنان را نگاه کنید. هم چنین می توانید به وسیله ی حرکات چشم ها با آنان صحبت کنید.

استفاده از زبان بدن: ما غالباً برای نشان دادن مهارت های متفاوت در کلاس درس، از بدنمان به عنوان یک الگو استفاده می پریم. ما می توانیم با استفاده از بدن و به طور غیرکلامی، ارتباط های بسیار زیاد و مؤثری با دانش آموزان برقرار کنیم. آنان قادرند، چنین ارتباط های عاقلانه ای را به آسانی درک کنند. چنین تلاش هایی در نظر دانش آموزان، جز این که ذوق و شوق شما را برای تدریس اثبات کند، تعبیر دیگری ندارد. جدیت و اشتیاق به کار را

عدم لذت (خوشایندی و ناخوشایندی) خود را از اجرای وی نشان دهید. در استفاده از زبان بدنی، خود را پرانرژی نشان دهید و همه ی زمان کلاس را در یک محل و مکان، بی حرکت نایستید. بدین طریق همه چیز در کنترل و تحت نظر شما خواهد بود. با حرکت (که بهتر است کمی غیرقابل پیش بینی باشد یا به عبارت دیگر فقط در یک مسیر ثابت نباشد) در اطراف کلاس و تحت نظر گرفتن همه ی اعمال دانش آموزان، علاوه بر این که آنان مجبور به انجام وظایف خود خواهند شد، شما نیز قادر خواهید بود که از نزدیک بر اعمالشان نظارت و کنترل داشته باشید.

لبخند بزنید. با این که غرق در اندیشه و فکر هستید، وانمود کنید که شاد، پرشور و مبهوت عملکرد دانش آموز هستید. عموماً دانش آموزان انتظار دارند که مورد تقدیر و تشکر معلم قرار گیرند. لذت خود از عمل موفقیت آمیز دانش آموزان به تکالیفشان را از طریق صورت ابراز کنید.

تشویق: تشویق و دلگرمی دادن به دانش آموزان، عملی ضروری است که به طور ذاتی در رفتارهای معلم وجود دارد. همه ی دانش آموزان برای این که قادر به انجام تکالیفشان به بهترین شکل ممکن شوند، نیازمند تشویق هستند. تشویق به عنوان رفتاری حمایتی از طرف معلم تعریف شده است. تشویق یک الهام، انگیزش یا عامل کمال بخش است که به دانش آموزان ارائه می شود. تشویق کردن راهی برای القای تدریجی اعتماد به دانش آموزان است. دانش آموزان با استفاده از عامل تشویق به آنچه که شما می خواهید، نزدیک می شوند. تشویق، دانش آموزان را به شرکت مستمر در فعالیت ها برمی انگیزد. شما با تشویق آن ها به این که قادر به انجام تکلیف یا کار تعیین شده هستند، در واقع آنان را به سمت سطوح بالاتر یادگیری و کام یابی رهنمون می سازید. در امر ستایش و برانگیختن سخی باشید. معلم غالباً با استفاده از بازخورد، دانش آموزان را تشویق می کند.

بازخورد

عموماً دو نوع بازخورد توصیفی (عمومی) و تجویزی (یعنی بازخوردی که فراگیرنده را به سوی اصلاح خطا هدایت می کند) در کلاس های درس تربیت بدنی به

ترکیب اشتیاق به کار و ارائه ی بازخورد معجزونی برای موفقیت

می توانید از طریق ژست هایی که به خود می گیرید و یا حرکات خود هنگام تدریس بروز دهید. هنگامی که دانش آموزی حرکتی را به خوبی اجرا می کند، با استفاده از دست ها، مثل کف زدن یا دست دادن با او، درستی عملکردش را تأیید کنید. در چنین مواقعی از عبارت «خوبه» استفاده کنید. با استفاده از دادن حالات مختلف به دست ها و چهره، لذت یا

استفاده از زبان چهره (صورت): حالات متفاوت چهره مبین احساسات درونی ماست. چهره ی بشاش و شاد شما یکی از علائمی است که انگیزش و هیجان شما را نشان می دهد. با استفاده از زبان چهره، شور و هیجان خود را برای تدریس درس نشان دهید. احساسات خود را، اعم از شادی یا ناامیدی و یأس از عملکرد، بروز دهید، مثلاً برای بروز شادی خود

تشویق و دلگرمی دادن به دانش آموزان، عملی ضروری است که به طور ذاتی در رفتارهای معلم وجود دارد

دانش آموزان ارائه می شود.

باز خورد عمومی، فقط به توصیف عملکرد دانش آموز می پردازد. با استفاده از این نوع باز خورد معلم به طور سربسته و در قالب واژه های عمومی، نسبت به اجرای مهارت واکنش نشان می دهد. این نوع از باز خورد تا حدی موجب تقویت اجتماعی می شود. عباراتی مثل: «خوبه»، «راه برو»، «تو می تونی» و «خیلی خوبه»، نمونه هایی از باز خورد عمومی محسوب می شوند. این عبارات، نه به دانش آموز می گویند که چه چیز خوب است و نه به آن ها اطلاعاتی می دهند که در تلاش های بعدی از آن اطلاعات استفاده کنند.

از طرف دیگر، باز خورد تجویزی یا ویژه، نوعی از باز خورد است که بیشتر دانش آموزان نیازمند آن هستند. انواع متفاوت باز خورد های تجویزی، ماهیتاً ویژه هستند؛ مثل: «به طرفین بچرخ»، «تعقیب کن»، «با روی پاشوت بزن، نه با پنجه». عبارات هایی از این دست که به طور ویژه به مهارت توجه دارند، از انواع باز خورد های تجویزی محسوب می شوند که دانش آموزان برای یادگیری مهارت های حرکتی به

آن ها نیاز دارند. این گونه مثال های خاص از باز خورد، طبیعتاً کیفی هستند. به عبارت دیگر، آن ها فرایند حرکت را آن گونه که باید اجرا شود، شرح می دهند.

در مقام مقایسه، ارائه ی باز خورد تجویزی، یعنی باز خورد مهارتی توسط معلم به دانش آموزان، مثل تشخیص یک پزشک از یک بیماری و به تبع آن نسخه ای است که برای درمان می پیچد. باز خورد تجویزی، دانش آموزان را به این که مشکل حرکتی خود را برطرف کنند و یا این که عملکرد حرکتی خود را بهبود بخشند، هدایت و راهنمایی می کند.

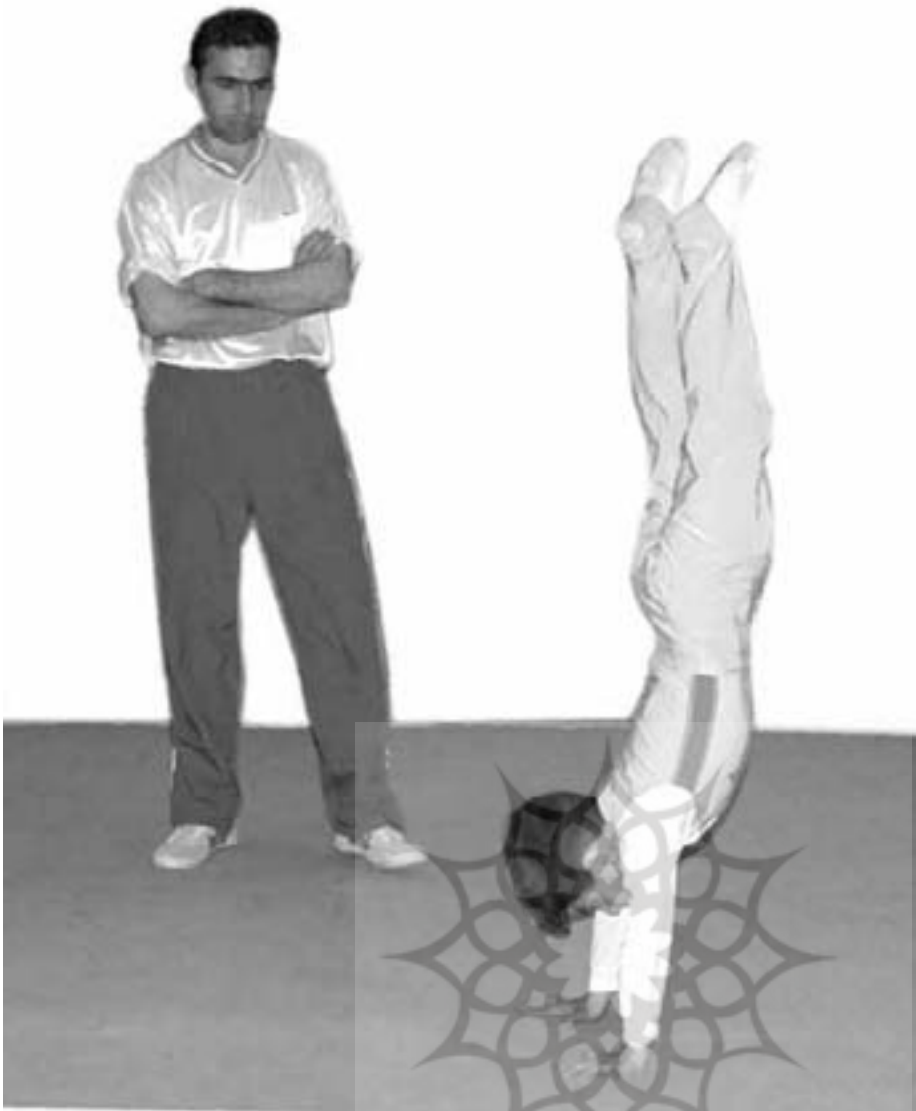
باز خورد، عنصری ضروری برای یادگیری یک تکلیف حرکتی است، هر چند، نوع تکلیف ارائه شده ممکن است خودش به انجام برخی تکالیف محیطی - مرتبط با انواع پیامدها - مبتنی بر باز خورد منجر شود؛ مثل دنبال کردن عبور توپ از میان حلقه، متعاقب پرتاب توپ به سمت حلقه در بسکتبال. این نوع از باز خورد محیطی می تواند نیاز دانش آموزان را به باز خورد معلم کاهش دهد. مثلاً، هنگامی که نحوه ی اجرای مهارتی به نمایش گذاشته شود، دانش آموز به آسانی نحوه ی اجرای صحیح مهارت را می بیند و احتمال نیاز وی به باز خورد معلم کم می شود. نیاز به باز خورد ممکن است ارتباط مستقیم با سطح مهارتی یادگیرنده (دانش آموز و ورزشکار) داشته باشد. چنان چه دانش آموز با تجربه باشد، یا این که مهارت مورد نظر ساده باشد،

احتمال دارد، باز خورد معلم به طور کلی در رابطه با چنین مهارت هایی ضرورت پیدا نکند. در چنین مواقعی است که موضوع تدریس مؤثر مطرح می شود. معلمانی که آموزش مهارت را مبتنی بر باز خورد طراحی می کنند، به دانش آموزان یاری می دهند که در سریع ترین زمان ممکن مهارت را یاد بگیرند. این گونه معلمان، کلاسشان را بر پایه ی اختصاص فرصت های عملی ضروری پی ریزی می کنند، هم چنین در زمان مقتضی، باز خورد مرتبط با مهارت ارائه می دهند. یادگیری بدون توجه به این عناصر حیاتی اتفاق نمی افتد.

با توجه به مفاهیم ذهنی فوق، چه طور می توانید از این دانش در کلاس درستان استفاده کنید؟ کار را با تجزیه و تحلیل مهارتی که آموزش داده اید، آغاز کنید. بررسی کنید، آیا موردی وجود دارد که نیازمند کمک کلامی (ارائه ی باز خورد) باشد؟ آیا محیط به دانش آموزان اطلاعاتی را در خصوص درستی یا نادرستی اجرایشان می دهد؟ اگر چنین است (یعنی دانش آموزان اطلاعات محیطی دریافت می کنند)، پس احتمالاً این علائم محیطی در حکم باز خورد هستند. به دانش آموزان راهنمایی های مرتبط با اجرا بدهید و بگذارید با اشتباه کردن و اصلاح آن، یاد بگیرند. هم چنین به آن ها اجازه دهید، به خودارزیابی از نحوه ی عملکردشان بپردازند. این خودارزیابی را از راه های زیر می توان انجام داد:

* درست کردن یک فهرست درسی (چک لیست) تصویری از مهارت ها و کلمات راهنما که در کنار آن ها نوشته اند.

* تشکیل تیمی از دانش آموزان که اعضای تیم همدیگر را در رابطه با اجزای یک مهارت ارزیابی کنند .
 * چنانچه فیلمی از دانش آموزان دارید، ضمن نمایش فیلم به آن‌ها یاد بدهید که اجزای اصلی مهارت را به صورت شفاهی بیان کنند . سپس از آن‌ها بخواهید که گروه تشکیل دهنده و حرکتی را که به درستی اجرا شده است، تجزیه و تحلیل کنند . کار آن‌ها را با دادن پاسخ ساده بله یا خیر، تأیید یا رد کنید .
 * به دانش آموزان اجازه دهید، برای خودشان بازخورد مهیا کنند . به علاوه اجازه دهید که تکلیف مهارتی را یاد بگیرند . بدین طریق دانش آموزانی تربیت خواهید کرد که می‌دانند که مهارت را چگونه اجرا کنند و ضمناً وابسته به بازخورد شما نیستند .

و سرانجام، شرایطی را فراهم کنید که آن‌ها بفهمند، یادگیری برخی از مهارت‌های پیچیده نیازمند بازخورد مربی یا معلم است؛ مثل مهارت‌هایی که یادگیرنده نمی‌تواند بخش‌های بدن خود و چگونگی اجرایش را ببیند .

معلمانی که آموزش مهارت را مبتنی بر بازخورد طراحی می‌کنند، به دانش آموزان یاری می‌دهند که در سریع‌ترین زمان ممکن مهارت را یاد بگیرند

پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه‌ی مطلب

اشتیاق به کار و بازخورد دادن، هر دو، بخش‌های حیاتی و مهمی از فواید مفید معلمی هستند . چرا اشتیاق، چنین تأثیرات مهمی را به وجود می‌آورد؟ یک دلیل می‌تواند این باشد که حواس دانش آموزان به وسیله‌ی معلمی که می‌تواند و می‌داند، چگونه توجه آنان را برای زمانی طولانی درگیر موضوعی خاص کند، جلب می‌شود . هنگامی که توجه دانش آموزان جلب شد، آن‌گاه احتمال کسب موفقیت برای آنان بیشتر خواهد بود . ایده‌ی دیگر این است که دانش آموزان، آگاهانه یا ناآگاهانه، از نگرش معلم نسبت به موضوع سرمشق می‌گیرند . چنانچه معلم مشتاق و علاقه‌مند، نگرش مثبتی در خصوص آن‌چه که یاد می‌دهند، به وجود آورند، دانش آموزان احتمالاً این نگرش را الگوی خود قرار می‌دهند، بیشتر روی آن تمرکز می‌کنند، بیشتر در مورد موضوع می‌اندیشند، احساس مثبت‌تری نسبت به موضوع پیدا می‌کنند و در نتیجه به کام‌یابی بیشتری می‌رسند [برگهام، اسکوراگز و مستروپیری، ۱۹۹۲].
 نمایان شدن اشتیاق شما به کارتان، به دانش آموزانتان انگیزه‌ی مضاعفی می‌دهد تا وقت بیشتری صرف انجام تکلیف کنند و به آن‌ها کمک خواهد کرد، تکلیفی را که شما قبلاً برایشان تعیین کرده‌اید، یاد بگیرند .
 این دو عنصر تدریس مؤثر (یعنی اشتیاق به کار و ارائه‌ی بازخورد) می‌توانند کلاس درسی را مهیا سازند که نه تنها تدریس را برای معلم، بلکه یادگیری را نیز برای دانش آموزان، مفرح و مطلوب می‌سازد .

..... منبع

Parson, Monica.
 "Enthusiasm and Feedback: A Winning Combination!". PE Centra. 1. Jan.2001.
 online
<http://www.pecentral.org/climate/monicaparsonarticle.html>